Arika KIMURA*: **_Salicis_ hybrida nova ex Sendai**

木村有香*: 仙台産ヤナギ属の一新雑種

Salix × japopina[1] Kimura hyb. nov.

= *Salix japonica* Thunberg × *S. vulpina* Andersson.

Descr. stirpis originalis:—*Frutex* habitu plus minusve *S. japonicam* simulans, nunc circ. 1.8 m altus et 2.8 m latus, e basi in ramos divaricatos cinereos 1.5—4 cm crassos dividitur. *Ramuli* hornotini graciles alii breviores erecto-patentes alii elongati declinatique, aestate virides auctumno virides vel brunneo-virides, laeves vix nitentes, supremis partibus minutissime albo-pubescentes mox glabrescentes, breviores 18—30 cm et elongati 50—84 cm longi, basi circ. 4 mm, medio 2.5 mm, superne 2 mm crassi; annotini olivaceo-virides glaberrimi; veteriores cinerei. Lignum nudum vibicibus brevibus sparsim conspersum. *Gemmae* amentiferae (auctumno visae) sub lente parcissime puberulae (demum glaberrimae ?), rubro-brunneae, anguste ovatae sursum angustatae ad apicem obtusae, dorso convexae, latere carinatae, ramulis fere adpressae, 8—9 mm longae, 4—4.3 mm latae. *Folia adulta* chartacea, interstitiis (1.0–)1.5–3.7 cm longis dissita, oblonga, elliptico-oblonga vel elliptica, fere ad medium latiora, apice breviter acuminata, basi margine fere integro leviterque convexo obtusissima vel subrotunda vel late acuta, margine grosse arguteque glanduloso-dentato-serrata, serris apice ipso saepe subhamatis in medio folii 2—5 pro 1 cm, supra saturate viridia non nitentia, costa excepta glaberrima, subtus glauca vel albo-glauca glaberrima, 7.4—10.8 cm longa, 2.4—4.5 cm lata, 2—3-plo longiora quam latiora; costa mediana supra convexa pallida basi rubicunda, sub lente pilis minutissimis curvulis primo albis deinde ferrugineis directioneque variis dense pubescente, subtus valde prominente glaberrima; nervis primariis tenuibus leviter arcuatis, ante marginem ascendentibus, supra in vivo impressis, subtus prominentibus, utroque latere 7—11 a costa sub angulis 70°—80° orientibus, secundariis tenuibus inter primarios subirregulariter transversis, cum tertiis anastomosantibus; nervis intermediis 1—3, saepe sub angulis

* [redacted] Sendai. 仙台市[redacted]

1) Epitheton ex *japonica* et *vulpina* compositum.

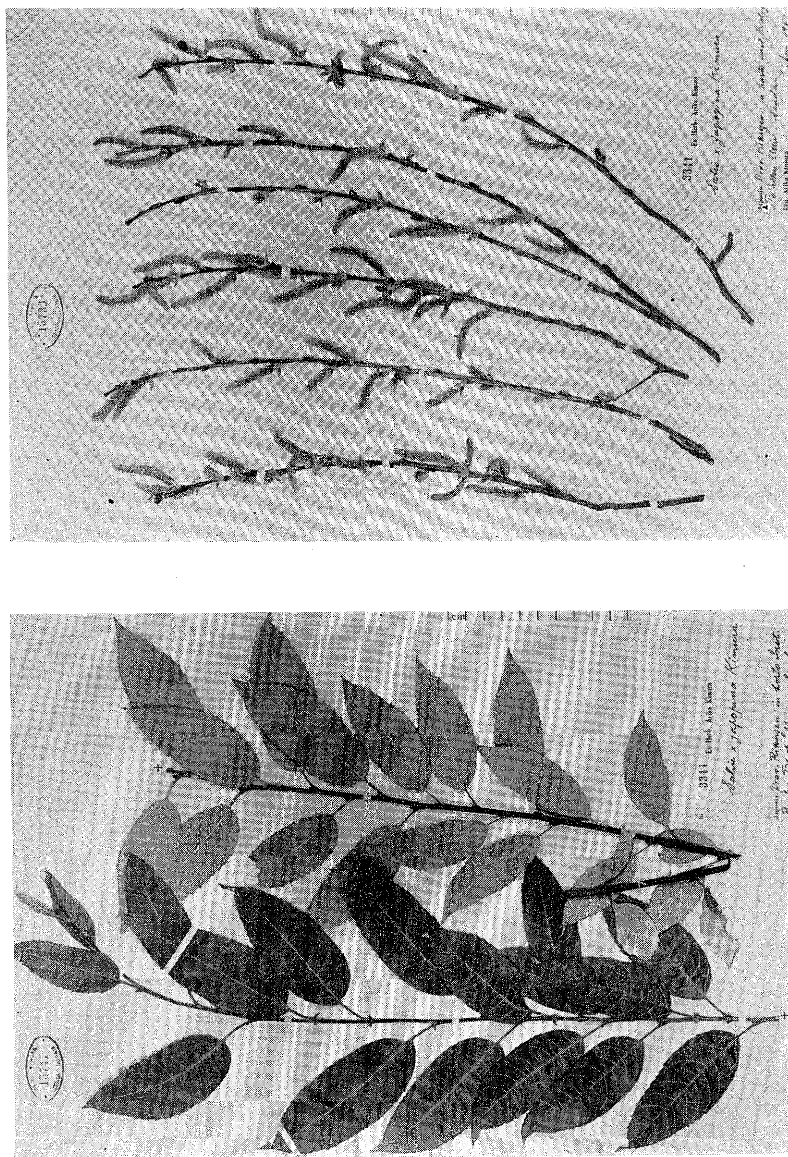

Fig. 1. *Salix×japopina* Kimura. Ramulus foliifer (holotypus) et ramuli amentiferi.

sat latioribus divergentibus. *Petioli* in vivo semiteretes basi sulcati, supra rubri pulverulento-pubescentes, subtus convexi virides glabri, 1.2—1.9 cm longi. *Stipulae* parvae oblique ovato-lanceolatae ad semilunatae, sursum acuminatae, margine argute paucidenticulatae, supra ad basin glandulis paucis praeditae, subtus glaucae, utrinque glabrae, 4.5×2.3, 5.0×3, 5.5×4, 5.8×2.5 mm etc. magnae. *Folia recentissima* sub vernatione convoluta, supra pilis albis adpressis dense pubescentia, subtus ad costam mediam solum parce pilosa. *Cataphylla* sterilium ramulorum forma magnitudine indumento dispositioneque ut ea pedunculorum (vide infra). *Amenta* ♀ subpraecocia anguste cylindrica plerumque ascendentia, recta vel paullum curvula, apice obtusissima, basi breviter pedunculata, sub anthesi 3.5—4.4 cm longa 7—8 mm crassa, sursum paullulum angustata, floribus in medio amenti patentibus superne erecto-patentibus; rhachidibus pallide viridibus albo-pubescentibus; pedunculis pallide viridibus 4—7 mm longis albo-sericeis. *Cataphylla pedunculorum* 3—4, plerumque 3, subsessilia vel brevissime petiolata, margine (superno excepto) sub lente obsolete crenato-serrulata, supra glabra subtus pilis albidis adpressis dense villosa, villis marginem superantibus, apice acutis basi obtusis; *prima* diagonali-adaxialia vel fere mediano-adaxialia, anguste ovata ad elliptica, 6—9×3—4.5 mm magna; *secunda* lateralia vel diagonali-adaxialia, elliptico- vel lanceolato-oblonga, 7—11×2.8—5 mm magna; *tertia* lateralia vel diagonali-adaxialia, forma fere ut secunda, 8—10.5×2.7—4.6 mm magna. Fl. ♀: *bracteolae* ellipticae vel oblongo-ellipticae apice obtusae vel obtusissimae, utrinque albo-hirsutae, 1.3—1.8 mm longae, 0.7—0.9 mm latae, plerumque concolores et pallidae (ut in *S. japonica*), interdum (praesertim in superioribus partibus amenti) summo apice paullum rubicundae vel nigrae (fere ut in quibusdam individuis *S. vulpinae*), facie externa infra fere medium transverse leviter undulatae (ut in *S. japonica*). *Glandula* una ventralis late rectangulari-rotundata vel late rotundata, brevis crassa carnosa, apice rotundato-truncata, flavo-viridis vel flava, 0.5 mm longa, 0.6—0.7 mm lata, forma magnitudineque fere ut in *S. japonica*. *Ovaria* viridia glaberrima, ex ovata basi conica, 1.5—1.7 mm longa, 0.5—0.6 mm crassa; stipitibus pallide flavo-viridibus glaberrimis, 0.5—0.6 mm longis. *Styli* obcompressi pallide flavo-virides, 0.4—0.5 mm longi. *Stigmata* pallide flavo-rubicunda, carinalia bilobulata, laciniis ovato-oblongis 0.2—0.3 mm longis. *Ovula* quaque in placenta 3, 4, 5. Amenta fructifera 4—6.5 cm longa, 8—10 mm crassa.

Nom. Jap. *Sibakitune-yanagi* Kimura nom. nov.

Hab. in Japonia.—Prov. Rikuzen: in horto Inst. Biolog. Tôhoku Univ., Sendai, (A. Kimura n. 3341 fol. [holotypus] 11 Sept. 1967 in herb. A. Kimura, Tôhoku Univ. Sendaiensi; 24 Oct. 1966; ♀ fl. 8 Apr. 1967; fr. 2 Jun. 1967).

Adnotatio. Habitu et characteribus inter *Salicem japonicam* Thunberg et *S. vulpinam* Andersson ambigit certe ex iis hybrida. Ab illa mutuans ramulos elongatos saepe declinatos, florum bracteolas plerumque concolores extus infra medium transverse undulatas, glandulae formam et magnitudinem; a *S.* autem *vulpina* lignum sub cortice vibiciferum, foliorum indumentum recentissimorum, costam foliorum mediam supra convexam et pubescentem, hirsutiem bracteolarum. Foliorum adultorum forma et magnitudine, nervatione et serratura eorundem nec non figura et magnitudine bracteolarum inter parentes fere media. Forma et magnitudine stipularum inter parentes fere media vel ad *S. japonicam* vergens.—Inter *S. japonicam* cultam quae olim e provincia Musasi allatam et *S. vulpinam* in Sendai spontaneam hybriditate naturali forte procreata esset!

* * * *

新雑種シバキツネヤナギ *Salix×japopina* Kimura は，仙台に野生するキツネヤナギ *Salix vulpina* Andersson と，十数年前武州大だるみから持ち帰り栽植しているシバヤナギ *Salix japonica* Thunberg との間に出来た自然雑種と考えられる。長く伸びた枝が傾下し，苞が大低単一色で外面が中部以下で横に波状を呈し，腺体が肉質で広い円形であること等はシバヤナギより由来し，裸材の表面には隆起線散在し，枝端のごく若い葉の上面には細毛密生し，葉の中肋上面がやゝ凸出し細毛を被り，苞には長い粗毛の見られること等はキツネヤナギから受けた性質と思われる。成葉の形と大きさ，葉脈，葉縁，鋸歯の性状，苞の形と大きさはほぼ両親の中間である。托葉の形と大きさは両親の中間か又はシバヤナギに傾く。